

HOFJESKRANT

NIEUWSBRIEF VAN DE STICHTING LANDELIJK HOFJESBERAAD

nummer 10, november 2002

TUSSEN VERRAAD EN VLUCHT: OVER HET BEHOUD VAN HOFJES

DILEMMA'S OM MEE OM TE GAAN

Al vanaf de oprichting van het Landelijk Hofjesberaad, wellicht al vanaf de oprichting van hofjes in vorige eeuwen, spelen dilemma's waartussen regenten de weg moeten zien te vinden.

Het eerste dilemma betreft natuurlijk de bewoners. Toen het alleen ging om voornamelijk ouderen, speelde als dilemma: beschermen versus eigen verantwoordelijkheid. Waar gaat bescherming over in betutteling en waar gaat het accepteren van eigen verantwoordelijkheid over in verwaarlozing? Het tweede dilemma dient zich thans voor veel hofjes aan: het handhaven van zelfstandigheid versus het opgaan in corporaties. Voor een aantal hofjes is het moment aangebroken dat 'zelfstandig' niet meer gaat. De last van onderhoud, klemmende leningen en allerlei regelingen – om maar een paar van de problemen te noemen – dreigt kleinere hofjes zonder eigen kapitaalreserve in de armen te drijven van bijvoorbeeld woningbouwcorporaties. Worden de hofjes dan opgeslokt, blijft er van het culturele erfgoed en van de mooie tradities dan weinig meer over? Kortom, zoekt de zwakke vogel bescherming en redding bij de sluwe vos? Wie gered wil worden, komt in de regel overal, behalve waar hij wil wezen.

Dat besef beheerst een deel van de leden van het Landelijk Hofjesberaad. De een ervaart alleen al het idee van 'overdracht' als een vorm van verraad aan de oorspronkelijke stichters of als een persoonlijk falen. Een gang naar de overlegtafel van een 'grote broer' op deze basis kan dan ervaren worden als vernederend. Het is vergelijkbaar met hetgeen vele vroegere hofjesbewoners hebben moeten ervaren: geholpen moeten worden en daarvoor moeten bedelen. Voor het voeren van onderhandelingen een weinig kansrijk begin om er goed uit te komen. De ander ziet in een overdracht van de verantwoordelijkheid een verlossing van kwelende zorgen. Het hofje legde al jaren een knoop in

hun maag. Dat is ook niet zo'n goed begin van onderhandelingen, omdat het risico aanwezig is dat ze de boel de boel laten. Tussen verraad en vlucht bevinden zich nog wel wat meer wegen. Er is geen eenduidig antwoord te geven op de vraag wat te doen, maar het is wel handig om eerst binnen de eigen geledingen vast te stellen wat nu behouden moet blijven.

Natuurlijk in de eerste plaats het erfgoed zelf als gebouw met zijn ornamenten, stijlkamers e.d. In de tweede plaats de functie die het hofje had: een plek voor wonen, welzijn en zorg voor mensen die beperkingen kennen door ouderdom of handicaps. In de derde plaats kent een groot aantal hofjes tradities die uitermate kwetsbaar zijn en door overdracht van bestuur op bestuur levend worden gehouden. Erfgoed, functie en traditie vormen de drie aspecten bij onderhandeling met andere partijen, bijvoorbeeld gemeente en woningbouwcorporaties. Oplossingen hiervoor 'inkopen' als dat nodig is, is een serieuze verantwoordelijkheid. Daar zijn allerlei modificaties op te verzinnen. In Amsterdam heeft het hofje Van Brienen in samenwerking met het R.C. Maagdenhuis en een woningbouwvereniging hierop een formule gevonden die heel behoorlijk functioneert. Een vergelijkbare oplossing is gevonden voor het Everdina de Lanoyhof: dit is weliswaar overgenomen door het Oosten, maar voorwaarde is en blijft dat het charitatieve karakter 15 jaar behouden blijft. Door deze actie kunnen twee andere hofjes blijven bestaan en goed geëxploiteerd worden. In Haarlem is sprake van goede onderlinge steun. Zulke voorbeelden geven aan dat het mogelijk is de bakens te verzetten met behoud van de 'essenties'. Een woningbouwcorporatie die hier geen oog voor heeft, verdient het ook niet zo'n hofje onder de hoede te nemen.

M.D. van den Briel, voorzitter

VERDER IN DIT NUMMER:

- HET FINANCIËEL VERSLAG
- SAMENWERKING TUSSEN HOFJES
- DE VAN BERESTEYN GERONTOLOGIE PRIJS

INFORMATIE VAN HET BESTUUR

LANDELIJK HOFJESBERAAD

De Stichting Landelijk Hofjesberaad is opgericht op 8 april 1997.

BESTUURSSAMENSTELLING

drs. M.D. van den Briel, voorzitter (020 - 620 28 39)
jhr. G.G. Witsen Elias, secretaris (058 - 212 95 91)
dhr. C.S. Hoekema, 1^e penningmeester
(0229 - 21 60 16/06 - 53 85 94 52)
dhr. O.J. Tromp, 2^e penningmeester (071 - 515 51 88)
dhr. ing. C.M. Hooyschuur, lid (075 - 628 14 10)
drs. J.M. Poldermans, lid (023 - 532 85 19)
dr. W.J.H. Verwers, lid (033 - 253 74 61)

SECRETARIAAT

Stichting Landelijk Hofjesberaad
Huddestraat 3-5, 1018 HB Amsterdam
Het secretariaat is tijdens kantooruren te bereiken op:
020 - 622 91 22, fax: 020 - 625 85 93
Contactpersonen: Ester Tas, Sandra Wüst en Truus Cloude

HOFJESKRANT

De Hofjeskrant is voor geïnteresseerden op aanvraag beschikbaar. Bestuursleden krijgen de krant automatisch op hun thuisadres.

AANMELDING NIEUWE LEDEN

Voor meer informatie over het Landelijk Beraad en/of de mogelijkheden voor aansluiting bij het Beraad kunt u zich richten tot Ester Tas. Natuurlijk zijn wij ook zeer geïnteresseerd in uw reactie op de Hofjeskrant. Belt u gerust; ook als u een actieve bijdrage wilt leveren aan het werk van de Stichting.

EERSTE LUSTRUM LANDELIJK HOFJESBERAAD

De Stichting Landelijk Hofjesberaad is opgericht in 1997. Aan de viering van het vijfjarig bestaan willen we in de voorjaarsvergadering in 2003 aandacht besteden.

De bijeenkomst zal plaatsvinden in Edam op zaterdag 12 april 2003. Na het huishoudelijke gedeelte van de vergadering volgt een lezing over het ontstaan van hofjes. Mevrouw dr. J. Spaans uit Leiden, verbonden aan de Universiteit in Amsterdam, is bereid gevonden de voordracht te houden. Na de lunch bezoeken we een aantal hofjes ter plaatse. De bijeenkomst zal worden afgesloten met een gezellig samenzijn.

In het begin van het volgend jaar zullen de uitnodigingen met gedetailleerde informatie worden toegezonden.

HET PROVENHUIS IN EDAM.

(advertentie)

<p>Hooyschuur architecten bna i. ordeinde 16 1521 PA Wormerveer tel 075 6220441 fax 075 6219941 e-mail wveer@hooyschuur.nl www.hooyschuur.nl</p> <p>Kantoor Amsterdam Planciusstraat 28 1031 MH Amsterdam tel 020 6256062 fax 020 6226777 e-mail adam@hooyschuur.nl www.hooyschuur.nl</p>	 <p>HOOYSCHUUR architecten ontwerpers adviseurs</p> <p>Hooyschuur restaureert, renoveert, ontwerpt, inventariseert, initieert, tekent en automatiseert</p>
---	--

COLOFON

REDACTIE:

C.M. Hooyschuur, J.M. Poldermans,
W.J.H. Verwers

VORMGEVING:

C-kwadraat, Christien van Beek

DRUK: Jubels Groep

PRODUCTIEBEGELEIDING:

Concern/Schoenmakers
Communicatie-projecten

RIKE RUITER TREEDT UIT HET BESTUUR

Na een leven lang actief geweest te zijn in diverse besturen vond Rike het tijd worden om haar bestuurlijke functies geleidelijk aan over te dragen aan 'jonger bloed'. Zo volgde het ene na het andere afscheid. Zelfs de wereld van de hofjes moest er uiteindelijk aan geloven. Zij legde enkele jaren geleden, na 25 jaar voorzitter van het Hofje van Heijthuisen in Haarlem en 10 jaar voorzitter van de Stichting Haarlemse Hofjes geweest te zijn, haar functies in het Haarlemse Hofwereldje neer. Onlangs heeft zij, helaas, te kennen gegeven ook haar bemoeienis met het bestuur van het Landelijk Hofjesberaad te willen beëindigen.

Rike en hofjes, in Haarlem gewoon een begrip. Maar niet alleen in Haarlem. Ook ver over de gemeentegrens waren haar naam en faam bekend. Logisch dus dat Rike, na haar successen met de Stichting Haarlemse Hofjes, met het idee naar buiten trad om een landelijk overkoepelend hofjesorgaan op te zetten. En dat lukte. Nadat haar idee, het Landelijk Hofjesberaad, verwezenlijkt was en levensvatbaar bleek, vond zij het welletjes. Nu moeten wij het waar zien te maken om zonder haar verder te gaan. Niet alleen zullen wij nu haar geweldige bestuurlijke ervaring, maar bovenal haar liefde voor de hofjes missen. Gelukkig heeft zij ons toegezegd om voor de volgende Hofjeskrant, de krant die zich helemaal richt op ons eerste lustrum, een artikel te schrijven over de ontstaansgeschiedenis van ons Landelijk Hofjesberaad.

Wij hopen nog lang bij jou om raad aan te mogen kloppen en we hopen je nog vaak te mogen begroeten in onze hofjes.

Dank Rike, veel dank voor je geweldige inzet. Het ga je goed.

NIEUWE LEDEN

Onlangs hebben zich drie hofjes als lid bij het Landelijk Hofjesberaad aangemeld: het Heilige Geesthofje te Naaldwijk, het Meermanshofje te Leiden en het Broekerhuis in Broek in Waterland. In een volgende Hofjeskrant zal aan deze hofjes aandacht besteed worden.

VERDER IN DIT NUMMER ONDER MEER:

- Het financieel verslag van onze penningmeester is klaar. U treft het aan op pagina 5.
- Aan de heer M.D. Hoiting, directeur Intermaris Woondiensten Hoorn, is gevraagd zijn visie op de samenwerking tussen hofjes op papier te zetten. Dit leest u op pagina 6.
- De Van Beresteyn Gerontologie Prijs. Meer hierover op pagina 9.

WEBSITE LANDELIJK HOFJESBERAAD

Het Landelijk Hofjesberaad heeft zijn eigen website: www.hofjesberaad.nl

Deze is dankzij de inzet van Cor Hoekema, bestuurslid van de stichting, totstandgekomen.

Na het oproepen van de website kan men kiezen uit verschillende onderwerpen, zoals de doelstellingen van het Landelijk Hofjesberaad.

Ook worden de karakteristieken van een hofje behandeld. Onder het kopje 'activiteiten' treffen we de Hofjeskrant en de landelijke bijeenkomsten van de hofjesbesturen. Daarbij vindt men er de samenstelling van het bestuur en een lijst van bij het Landelijk Hofjesberaad aangesloten hofjes. Deze leden zijn geordend per gemeente. Bij hofjes waarvan de naam in rood is weergegeven, krijgt men door aanklikken de eigen website van het hofje of de eigen pagina van het hofje te zien. Bij het kopje 'actueel nieuws' vinden we het verzoek aan de besturen van hofjes, voorzover zij dat nog niet gedaan hebben, foto's en tekst voor een eigen pagina op de website aan te leveren.

Voor informatie hierover kunt u zich wenden tot Cor Hoekema (tel. 0229-21 60 16) of tot het Hofjesberaad (e-mail: info@hofjesberaad.nl). De kosten voor een eigen pagina bedragen eenmalig 45 euro.

Als alle besturen van hofjes foto's en informatie aanleveren, kunnen we op deze wijze aan een breed publiek de waarde en het belang van hofjes in Nederland tonen.

J. KNEPPERS

Aannemingbedrijf

Zeeburgerpad 49
1019 AB Amsterdam
020 - 608 15 15

**restauratie
onderhoud
verbouw
schilderwerken
nieuwbouw**

Lid van:
Stichting Vakgroep Restauratie
Erkend Restauratie Bouwbedrijf

(advertentie)

TUSSEN ORTHODOXIE EN VRIJZINNIGHEID IN HOFJESBELEID

Samenvattend verslag van de inleiding voor het Landelijk Hofjesberaad tijdens de voorjaarbijeenkomst op 13 april 2002 te Alkmaar door drs. A. Tj. de Jong. Andries de Jong is marketeer in de non-profitsector.

Beheer en behoud van hofjes: en wat is uw beleid? Toen vijf jaar geleden het Landelijk Hofjesberaad werd opgericht, heeft een tijdje de discussie gewoed hoe Hofjes gedefinieerd moesten worden. Sommige bestuurders maakten er een kleine literatuurstudie van, en ik kan me nog herinneren dat ik er de dikke Van Dale nog eens op nageslagen heb. Wat is een hofje? Wie mogen daarom wel of niet toegelaten worden tot dit eerbiedwaardige landelijke beraad? Kortom, definiëren is identificeren van wat nu is of moet zijn. Sommige mensen ontlenen daaraan een norm: zo moet het blijven. Daar spannen ze zich ook voor in. Want als je niets doet, verandert het toch. Kijk maar naar het groot onderhoud. Conserveren is een niet geringe opdracht. Het is maar goed dat er mensen zijn die conservatief zijn. Ze willen het houden zoals het is, blijven waar ze zijn, want dat bevalt ze. Anderen krijgen de kriebels, vinden dat er wel eens wat mag veranderen. Ze willen nieuwe uitdagingen en daarmee een lijn naar de toekomst trekken. Ze willen ergens naartoe of ze willen iets hebben wat ze nu niet hebben. En dan zijn er nog mensen die ergens vanaf willen of vandaan willen, omdat het ze niet (meer) bevalt of omdat ze het niet meer willen hebben. Vanaf het moment dat de een het zo wil houden en de ander wil veranderen, is het al niet meer hetzelfde. Besturen is dus een permanente bezigheid.

BESTUREN EN BELEID

Marketing is een manier om uw beleid in te richten, en wel zodanig dat er een grotere kans op succes is. U zit op de markt van idealen en wilt daarmee succes hebben. De keuze van doelstellingen is bepalend voor uw inzet. U kunt als doel hebben:

- De zaken houden zoals die zijn, of vasthouden wat u hebt, want het bevalt u.
- De zaken veranderen, want u wilt ergens anders zijn of iets anders hebben, u wilt ergens naartoe.
- U wilt ergens vandaan of vanaf, want het bevalt u niet meer.
- U slaat om u heen of verkeert in depressie, u voelt zich bedreigd en zwak.

Ik constateer dat u de zaken vooral zo wilt houden. U bent dus conservatief. Daar wil ik geen persoonlijk oordeel over vellen. Ik wil er als marketeer wel op ingaan.

HOFJES DOEL OP ZICH?

De initiatiefnemers van hofjes hadden niet zozeer een culturele doelstelling. Hoe het ook was, hofjes waren een middel voor een hoger gelegen doelstelling. U ziet echter een hofje eerder als doel in zichzelf, als hoogste doelniveau en niet als middel. Een gezonde organisatie heeft echter een mix van doelstellingen.

I. Proactief Of: offensief (ergens naartoe willen): 15-20%	II. Consoliderend Of: defensief (ergens blijven, iets willen behouden): 60-70%
III. Sanerend Of: schoon schip maken (ergens vandaan of vanaf willen): 10-15%	IV. Overlevend Of: agressief of defensief (om je heen slaan om te overleven): 3-5%

Als u mij dus op voorhand vraagt wat wijs beleid is, dan antwoord ik dat u beleid dient te ontwikkelen in I, II en III. En dan kan in de ene periode het accent op het een wat zwaarder liggen dan op het andere. Dan bent u ondernemend aan het besturen. Veranderen, ontwikkelen gebeurt alleen vanuit een (gevoelde) noodzaak. Op persoonlijk niveau is dat meestal als iemand zich gaat vervelen, op organisatieniveau als er voor klanten, gebruikers of bewoners alternatieven zijn die aantrekkelijker zijn, zodat je als organisatie niet meer zo interessant bent. U moet dan uitkijken naar nieuwe activiteiten en/of doelgroepen. Kortom, in uw omgeving liggen kansen en bedreigingen, en het is handig daar oog voor te hebben. Zo waren hofjes ooit erg belangrijk voor kwetsbare mensen (vooral oudere vrouwen en mannen), maar gezien hun inrichting en service is dat veranderd. Verzorgingshuizen namen die functie over. Je ziet dan dat een bestuur bijvoorbeeld hun hofje tot meer aantrekkelijke wooneenheden verbouwt of mensen van jongere leeftijd of zelfs studenten toelaat. Als u nu in uw omgeving kijkt, ziet u dat de intramurale zorg aan het afbouwen is (naar transmurale of extramurale zorg), dat er sprake is van de ontwikkeling van woonzorgzones (een keten van wonen/welzijn/zorgarrangementen). Daar liggen mogelijkheden om ook hogere doelstellingsniveaus op te zoeken dan het behoud van hofjes.

U kunt wel denken dat u niet hoeft te veranderen of u daarmee bezig te houden. Feit is dat als u geen anticiperend beleid voert, de veranderingen over u heen komen. In die situaties neemt het meestal een richting aan die u niet wenst, waardoor u in een veel defensievere hoek terecht komt dan u zou willen of dan goed is voor hofjes. En omdat een aantal bedreigingen niet op het individuele niveau van een hofje te keren zijn, is het wijs om het gezamenlijk hogerop te zoeken. En dan zijn we bij een van de conservatieve doelstellingen van het Hofjesberaad: de zorg voor duurzaamheid van de hofjes. Orthodox zijn kan geen kwaad als het vrijzinnigheid niet in de weg staat.

FINANCIEEL OVERZICHT

Hieronder vindt u een overzicht van de uitgaven (lasten) en inkomsten (baten) over het jaar 2001, alsmede van de balans per 1 januari en 31 december 2001 van het Landelijk Hofjesberaad.

FINANCIEEL OVERZICHT 2001

Lasten	Bedrag in guldens	Baten	Bedrag in guldens
1. Kosten secretariaat	15.539	11. Bijdragen	13.750
2. Kantoorkosten	28	12. Advertenties	1.250
3. Portiekosten	1.979	13. Rente bankrekening	32
4. Bankkosten	29		
5. Drukwerk	9.076		
6. Bestuurskosten	1.000		
7. Kosten landelijke bijeenkomsten	185		
8. Kosten website	1.190	19. Tekort	13.994
	<u>29.026</u>		<u>29.026</u>

TOELICHTING

LASTEN

- De secretariatskosten bestaan uit het maken van verslagen, het verzorgen van correspondentie, het meewerken aan de Hofjeskrant, het verzenden van stukken en het voeren van de financiële administratie.
- De kosten van drukwerk hebben betrekking op twee Hofjeskranten en de aanschaf van briefpapier, enveloppen, enzovoort.
- In 2001 werd de grondslag gelegd voor de website www.hofjesberaad.nl

BATEN

- In 2001 hadden zich 51 hofjes aangesloten bij het Landelijk Hofjesberaad. Een tweetal aangeslotenen voldoet een hogere bijdrage.
- Betreft advertenties in de Hofjeskrant.

BALANS PER 1 JANUARI 2001

	Bedrag		Bedrag
Saldo bankrekening	20.747	Eigen vermogen	13.239
<i>Nog te ontvangen:</i>		<i>Nog te betalen:</i>	
Bijdragen	4.750	Crediteuren 2000	12.267
Rente bankrekening	9		
	<u>25.506</u>		<u>25.506</u>

BALANS PER 31 DECEMBER 2001

	Bedrag		Bedrag
Saldo bankrekening	5.978	Eigen vermogen	13.239
<i>Nog te ontvangen:</i>		<i>Nog te betalen:</i>	
Bijdragen	2.500	Crediteuren 2000	1.250
Rente bankrekening	4	Crediteuren 2001	7.486
		Te veel ontvangen bijdragen	500
Tekort 2001	13.994	Afrondingsverschil	1
	<u>22.746</u>		<u>22.746</u>

Het R.C. Maagdenhuis heeft toegezegd voor het jaar 2001 een bijdrage te zullen leveren van f 10.250,-, zodat een tekort resteert van f 3.744,-. Dit bedrag zal ten laste van het eigen vermogen dienen te worden gebracht.

'SAMENWERKING TUSSEN HOFJES IS NODIG'

In de twintigste eeuw is er in Nederland een flink aantal hofjes verdwenen. Voornaamste reden: geldgebrek. Geld speelt, helaas, nog steeds een zeer belangrijke rol bij het laten functioneren van hofjes. Weliswaar hebben zich de laatste 15 jaar voor de hofjes die gevestigd zijn in gebouwen met een monumentenstatus subsidie-mogelijkheden voorgedaan, maar vaak is die subsidie niet voldoende en moet er naar andere bronnen uitgezien worden om te kunnen overleven.

Deze van levensbelang zijnde geldstromen nopen tot het zoeken naar inventieve oplossingen. Samenwerkingsverbanden tussen hofjes onderling of tussen hofjes en woningcorporaties zouden mogelijke oplossingen kunnen zijn. Om de visie van woningcorporaties op deze mogelijkheid te laten horen, geeft de redactie graag het woord aan de heer M.D. Hoiting, directeur Intermaris Woondiensten Hoorn.

'Binnen de wereld van de huisvesting spelen hofjes al eeuwenlang een rol van betekenis. Zonder te overdrijven is te stellen dat hofjes de voorlopers zijn van woningbouwverenigingen die zich in het begin van de twintigste eeuw het lot van de minder goed bedeelde woningzoekende aantrokken. Deze sector is inmiddels 100 jaar oud en is fors gegroeid. En de hofjes zijn wat ze waren, behouden door inspanningen van mensen en instanties. Maar waar ooit de corporaties de hofjes als voorbeeld konden nemen, kunnen nu hofjes soms een voorbeeld nemen aan corporaties. Woningcorporaties hebben tegenwoordig de neiging om uit een gezamenlijke gevoelde verantwoordelijkheid elkaar te steunen bij het realiseren van een aantal doelstellingen. Dat klinkt gewichtig, maar het is heel eenvoudig. Niet overal in Nederland is de druk even groot. En waar de druk klein is, kan een

corporatie besluiten om een andere corporatie te helpen de druk daar te verlichten. Met druk worden natuurlijk financiële middelen, of het tekort daaraan bedoeld. Dat doen corporaties uit een solidariteitsprincipe. Nog niet op grote schaal, maar de eerste aanzetten zijn wel degelijk zichtbaar. De steun aan elkaar kan lopen van diensten tot fusie, daar zijn meerdere voorbeelden van te vinden.'

WEDERZIJDSE STEUN

'Waarom zouden de hofjes, die ook een traditie hoog te houden hebben, niet eenzelfde methode kunnen introduceren? Ook hofjes hebben veel met elkaar gemeen, alhoewel elk hofje zijn eigen ontstaansgeschiedenis heeft. En natuurlijk specifieke statutaire verplichtingen. Maar ten principale kunnen zij ook een steun zijn voor elkaar.

De middelen binnen de corporatiewereld kunnen dus overal ingezet worden en door de speciale garantiestructuur via het waarborgfonds kan men lenen tegen tarieven die dichtbij het niveau van de tienjarige staatslening liggen. En relatief goedkoop geld kan een zegen betekenen in de berekening van de exploitatie

van een hofje. Voor de hofjes in Nederland is een dergelijke structuur niet aanwezig. Gelukkig trekken vele gemeenten zich het lot aan en geven leningen tegen aantrekkelijke tarieven. Maar het zou een mooie zaak zijn als er een systeem voor de hofjes zou gelden dat vergelijkbaar is met dat van de corporaties. Daarbij kan ook gedacht worden aan de mogelijkheid om als hofje de status van toegelaten instelling aan te vragen. Maar dat valt buiten het kader van dit artikel.

Dus als hofjes zaken gemeen hebben, dan zou het mogelijk moeten zijn de exploitatieoverschotten van het ene hofje in te zetten bij een ander hofje. Ooit zijn de voorgangers van de Rabobank zo begonnen om boeren en tuinders met een verschillende behoefte aan kapitaal te matchen. En we praten dan niet over schenkingen, maar over het dekken van de kapitaalbehoefte tegen gunstige tarieven. Corporaties lenen elkaar ook geld uit, een absoluut interessant gegeven en volledig gegarandeerd. Achter hofjes staan natuurlijk gemeenten die deze rol in de zekerheid structuur kunnen geven door de hofjesleningen te garanderen.'

(advertentie)

- **Meerjaren grootonderhoud**
inventarisatie - planning - begroting - uitvoering
- **Projectmanagement**
nieuwbouw - verbouw - renovatie
- **Organisatie dagelijks onderhoud**
logboeken - begeleiding

Prins Constantijnlaan 2
7437 BX Bathmen
Postbus 29 - 74 37 ZG
tel.(0570) 54 08 88
fax (0570) 54 06 40

Accommodatie beheer en Facilitaire dienstverlening.

VGB de Vries is een onafhankelijke landelijke instelling met een realistische kijk op het werk. Wij willen uw partner zijn inzake het beheren en onderhouden van uw vastgoed. Wij staan u bij met een deskundig, efficiënt en creatief advies. Door middel van een goed persoonlijk contact waarbij regelmatig overleg plaatsvindt, zal ieder project worden uitgewerkt. Het beoogde resultaat is daarbij ons doel!

m a a t w e r k i n t o t a a l b e h e e r

VAN KUYL'S FUNDATIE (ROTTERDAM)

DE GESCHIEDENIS VAN HET HOFJE

Hieronder volgen enkele citaten uit een rede die gehouden werd in 1968 door de president van de Hoge Raad, Mr. M.A. van Rijn van Alkemade, bij de opening van het herbouwde complex van Kuyl's Fundatie. Deze was oorspronkelijk gelegen aan de Schiekade te Rotterdam en is verplaatst naar de 's-Gravenweg 71-105 te Rotterdam.

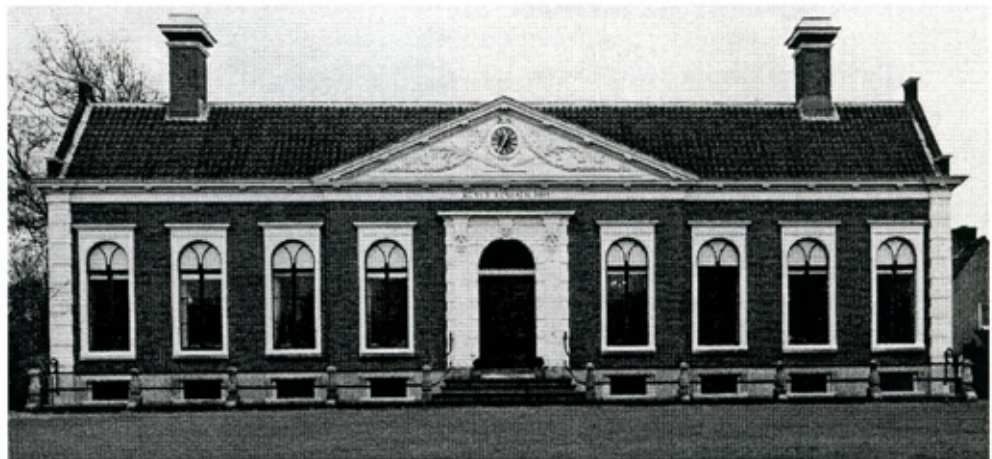
- Wanneer wij ons bezinnen op het ontstaan van Kuyl's Fundatie moeten wij ons indenken in het Rotterdam van 1812. Een kleine, typische Hollandse, stad van nog geen 60.000 inwoners, met veel water. Breed water, aansluitend op de grote rivieren en smal water, zoals thans nog in het oude hart van Delft te vinden is. En langs het water de statige huizen van de welgestelden en de zeer welgestelden.

- In een van die statige huizen aan de Nieuwe Haven woonde in eenzaamheid, een zekere mejuffrouw Anthonetta Kuyl, die op 17 december 1812 met revocatie van een aantal vroegere testamentaire beschikkingen haar uiterste wil heeft doen verlijden.

- Uit het testament leren wij nog, dat zij een vooroverleden broer, Anthony, heeft gehad, die even als zijzelf een zeer ontwikkeld sociaal gevoel heeft bezeten. Want het is, aldus het testament, mede ter voldoening aan de haar bekende begeerte van deze broer, dat zij haar gehele vermogen – behoudens enkele legaten en haar bezittingen in Engeland – heeft vermaakt aan een op te richten Fundatie, die ten doel zou hebben de bouw en de verdere financiering van een Hofje, ter Inwooning en Jouissance, zoals het heet, van de daartoe gerechtigden.

BOUW, INRICHTING EN BEZETTING

Het testament bevat uitvoerige aanwijzingen over bouw, inrichting en bezetting van het Hofje, dat – na approbatie van de Stichting – zou

HOFJE VAN VAN KUYL'S FUNDATIE IN VOLLE GLORIE HERSTELD.

moeten verrijzen op het landgoed dat de erflaatster bezat aan de Schie, buiten Rotterdam.

Het Hofje zou inwoning moeten bieden aan 16 personen van het vrouwelijke geslacht. Voorts zou het gebouw een vertrek voor de vergaderingen van de Regenten moeten bevatten, een ruimte waarin de fondsen en de administratie, beveiligd tegen brand en inbraak, zouden kunnen worden geborgen alsmede een woning voor de 'Binnenopzichter' en zijn vrouw, die de dagelijkse leiding zouden hebben en daarvoor, behalve vrije woning, een salaris van f 5,- per week zouden genieten. Dat mejuffrouw Kuyl erop gesteld was dat haar naam tot in lengte van dagen aan haar schepping verbonden zou blijven, blijkt uit de uitdrukkelijke bepaling dat in de voorgevel van het gebouw – die naar de Schie zou moeten zijn gekeerd – een inscriptie 'inhoudende Kuyl's Fundatie, of iets dergelijks om alzo altoos van de herkomst te doen blijken' zou moeten worden aangebracht. Men gunne haar deze kleine, menselijke ijdelheid!

BOUW VAN HET HOFJE

In 1814 is op het landgoed aan de Schie buiten Rotterdam het Hofje overeenkomstig de aanwijzingen van mejuffrouw Kuyl gebouwd. Er kwam een fraai hoofgebouw voor

de administratie met een vertrek voor de vergaderingen van de Regenten, een 'secure' berggruimte voor de fondsen, alsmede een woning voor de Binnenopzichter en zijn vrouw. Haaks op het hoofgebouw verrezen twee vleugels, die elk acht woningen bevatten. Elke woning beschikte beneden over een kamer met haard- en bedstede, een keuken met keukenkast en een toilet en boven over een ruime zolder. Die situatie is zo gebleven tot de verplaatsing.

REDENEN VOOR VERPLAATSING

In 1940 werd de Schie gedempt en werden de kademuren afgebroken. Het is nadien gebleken dat als gevolg hiervan het hoofgebouw van de Fundatie, dat minder goed gefundeerd was dan de Fundatie zelf – het was niet met palen onderheid – enigszins ging verzakken. Daarenboven waren ter weerszijden van het Hofje hoge gebouwen verrezen, waardoor het fraaie hoofgebouw niet meer goed tot zijn recht kwam. Een en ander leidde tot het plan het Hofje te verplaatsen. Daarbij kwam dat het naastgelegen Sint Franciscus Gasthuis behoefte had aan uitbreiding, waartoe het de grond van het Hofje goed zou kunnen gebruiken.

lees verder op pagina 8

NIEUW LID

HET WILDEMANSHOFJE (ALKMAAR)

De stichter van dit hofje, Gerrit Floritsz Wildeman, werd in 1627 geboren en was een zeer vermogend man. Toen hij in 1702 overleed, bleek hij in zijn testament had laten vastleggen dat er een provenhuis moest worden gebouwd, voor 23 bejaarden, weduwen of dochters. Door tegenslagen met het voor het hofje belegde kapitaal kon pas in 1713 begonnen worden met de bouw van het provenhuis aan de Oude Gracht. In 1716 kwam de regentenkamer gereed en een jaar later de woningen voor de bewoonsters.

De hoofd vleugel van het gebouw langs de Oude Gracht heeft een verhoogd middengedeelte. Daarin bevindt zich de regentenkamer. Boven de hoofdingang staat ter nagedachtenis aan de stichter een beeld van een 'wildeman', met houten knots en aan weerszijden twee kleinere beelden voorstellende de ouderdom en de behoefte, alle gemaakt door de Alkmaarse beeldhouwer Jacob van der Beek.

Rondom de ruime, rechthoekige binnenplaats staan de lage woningen met daarvoor de geschoren lijnlinden en de symmetrisch aangelegde tuin met bleekveld. De lindebomen werden pas in 1758 geplant om de bewoonsters wat beschutting

BINNEPLAATS MET SYMMETRISCH AANGELEGDE TUIN VAN HET WILDEMANSHOFJE.

te geven tegen de zon.

De grote pomp, die vroeger op het middenpad stond, is verdwenen.

ACHTERDEUR

De achteringang aan de Wildemanstraat diende in het verleden als middel om de voor onze tijd strenge bepalingen omtrent bezoek en omgang met mensen te ontduiken. De bewoonsters waren vroeger namelijk verplicht 'door ouderdom of sedigheid alle conversatie met mannen te hebben afgesneden'. De voorpoort ging dan voor het oog van de stad op een bepaald uur dicht, maar de achterdeur kon dan stiekem open blijven. Tegenwoordig is mannenbezoek wel toegestaan. Andere regelingen die tot het verleden behoren, zijn het

gratis wonen (tegenwoordig wordt er een maandelijks huurbedrag aan de bewoners van het Wildemanshofje in rekening gebracht), het wassen aan de pomp en de proven zoals voedsel en turf. De aloude functie van het hofje is blijven bestaan.

Aan de totale opzet van het hofje is in de loop van de jaren gelukkig weinig veranderd. In 1848 werden de kruiskozijnen van de woningen vervangen door schuiframen. In 1973 en in 1988 werd het gehele hofje grondig gerestaureerd aangezien de woningen moesten worden aangepast aan de eisen van deze tijd. Achter iedere historisch bijzonder fraaie bedsteewand werd een eigen keuken, douche en toilet ruimte aangebracht.

vervolg van pagina 7

Bovendien beschikte het Gasthuis over een terrein in het voormalige Kralingen dat voor de bouw van een nieuw Hofje zeer geschikt zou zijn. Zo zou mogelijk een voor beide partijen gunstige grondruil kunnen plaatsvinden.

OORSPRONKELIJKE OVEREENKOMST

Uit een akte van maart/april 1968 blijkt dat reeds in 1956 in beginsel tot deze ruiling besloten werd. Daarnaast zou de Stichting Franciscus Gasthuis aan Kuyl's

Fundatie een toegift van f 125.000,- betalen. Inmiddels waren 11 jaren verstreken sedert het beginselbesluit van 1956. Toen dan ook in begin 1968 tussen Fundatie en de Stichting Franciscus Gasthuis de grondruil definitief werd overeengekomen, werd de door het Gasthuis te betalen toegift bepaald op f 722.150,-

DE VERPLAATSING

Zo heeft dan na vele jaren de verplaatsing van het Hofje haar beslag kunnen krijgen. En nu staat hier in deze fraaie omgeving het 'herboren' Hofje.

De indeling van het hoofdgebouw is veranderd. In het hoofdgebouw was geen plaats meer voor de Binnenopzichter (thans opzichteres). Die oorspronkelijke ruimte is gebruikt voor het inrichten van een conversatiezaal voor de inwoners. Achter het hoofdgebouw zijn 17 woningen geplaatst, waarvan één bestemd was voor de Binnenopzichteres. De woningen zijn gebouwd in kleine blokjes, die zo zijn gelegen ten opzichte van het hoofdgebouw, dat het geheel het karakter van een Hofje heeft behouden.

STICHTING CODDE EN VAN BERESTEYN

PRIJS INGESTELD VOOR BEVORDERING ZELFSTANDIGHEID OUDEREN

De stichting Codde en Van Beresteyn geeft tot op de dag van vandaag uitvoering aan de laatste wil van de stichters, vastgelegd in 1598, door het bieden van huisvesting aan bejaarden. De stichting stelt zich ten doel – in het verlengde van de oorspronkelijke doelstelling welke gericht was op de huisvesting van oudere alleenstaande dames – de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van ouderen te bevorderen en ondersteunt initiatieven die daaraan bijdragen. De huidige bestuurders willen ook voor de toekomst bevorderen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en geven een eigentijdse invulling aan de laatste wil van de stichters. De stichting beheert en exploiteert momenteel het hofje Codde en Van Beresteyn te Haarlem en heeft onlangs in samenwerking met anderen een nieuw hofje gerealiseerd in het centrum van Haarlem, genaamd Gravinnehof. Onder invloed van veranderende omstandigheden zijn vormgeving en regels van de hofjes aan de tijd aangepast.

SAMENWERKING MET HET CVO-VU

Omdat wetenschappelijke kennis kan bijdragen om de voorwaarden van zelfstandig wonen af te stemmen op de behoeften van vaak hulpbehoevende ouderen, zocht de stichting Codde en Van Beresteyn contact met de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam. In de overeenkomst met de VU is vastgelegd dat het Centrum voor Verouderingonderzoek (CVO) van de VU en het VU Medisch Centrum een Van Beresteyn-prijsvraag uitschrijft. De prijs zal worden uitgereikt op de jaarlijkse landelijke Codde-studiedag over verouderingsvraagstukken. Op deze studiedagen wordt nagegaan hoe wetenschappelijke onderzoeksresultaten praktisch kunnen bevorderen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven. Daarbij is te denken aan onderzoek naar woon- en woonomgevingaspecten, gezondheidsrisico's, functioneren van ouderen en inzet van technische hulpmiddelen.

Het Centrum voor Verouderingonderzoek aan de VU heeft onder meer als doelstelling: het stimuleren van multidisciplinair onderzoek op het terrein van veroudering, zowel universitair als buitenuniversitair. Door bundeling van de doelstellingen van de Vrije Universiteit en de stichting Codde en Van Beresteyn worden extra mogelijkheden gecreëerd om de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek dienstbaar te maken aan de zelfstandigheid van ouderen.

BEVORDERING ZELFSTANDIGHEID OUDEREN

De stichting Codde en Van Beresteyn te Haarlem stelt een prijs van € 10.000,- en de Beresteyn-plastiek beschikbaar voor de onderzoeker die met zijn resultaten van wetenschappelijk onderzoek in directe of indirecte

zin het zelfstandig wonen en functioneren van ouderen het best bevordert.

Dit betreft in de periode 2000 tot 1 juni 2002 gepubliceerde resultaten van wetenschappelijk verantwoord onderzoek.

Op een van de terreinen welke relevant zijn voor het in psychische, sociale, economische en/of functioneren van ouderen.

Welke in de publicatie zelf of anderszins (b.v. audiovisueel, experimenteel dan wel virtueel) bekend zijn gemaakt en adequaat zijn toegelicht.

De jury beoordeelt alle ingediende voorstellen die passen binnen het boven omschreven domein op kwaliteit, maatschappelijke relevantie en bruikbaarheid. Architect Cees Hooysschuur, lid van het bestuur Landelijk Hofjesberaad, maakt deel uit van de jury van de Van Beresteyn Gerontologie Prijs.

JURY

De onafhankelijke jury bestaat uit de volgende deskundigen:

Dhr. H.M. Becker,
directeur Humanitas Rotterdam
Dhr. C.M. Hooysschuur,
architect
Mw. J. van Leeuwen,
lid Eerste Kamer der Staten Generaal
Dhr. J. van de Wijk,
voorheen portefeuillehouder Welzijn, sport, cultuur, werkgelegenheid en buurtbeheer
Dhr. J.A. van Rossum,
RIGO Research & Advies

(advertentie)

RENOVATIE • RESTAURATIE • ONDERHOUD • NIEUWBOUW

AANNEMINGSBEDRIJF
OIJEVAAR B.V.

Voormeer 24-25
1813 SB Alkmaar

Tel.: 072 - 511 86 96
Fax: 072 - 512 88 88
E-mail: info@oojevaar.nl
Internet: www.oojevaar.nl

ALKMAAR HAARLEM HOORN LEIDEN

BERICHTEN

STOOKKOSTEN VIA WARMTEMETER

Het Hofje van Nieuwkoop laat de kosten van verwarming van zijn woningen berekenen door Vittera-Warmtemeter. Bij de jaarafrekening worden de in rekening gebrachte maandelijkse voorschotten aan Vittera-Warmtemeter doorgegeven en deze stelt dan de eindafrekening vast.

Tot dusver geschiedde de opgave van de voorschotten door middel van een kopie uit de financiële administratie van het Hofje. Onlangs deelde Vittera-Warmtemeter mee dat voor opgave van voorschotten die anders dan via software van Vittera-Warmtemeter worden aangeleverd, hogere kosten in rekening zullen worden gebracht. De aanschaf van dergelijke software is echter vrij duur en alleen op te brengen als de kosten over vele woningen kunnen worden omgeslagen. Daarvan is bij het Hofje van Nieuwkoop geen sprake.

De penningmeester van het Hofje van Nieuwkoop, de heer P.J.M. Bauduin, vraagt zich af of er nog meer hofjes tegen dit probleem oplossen. In dat geval verzoekt hij u contact met hem op te nemen om naar een oplossing te zoeken. De heer Bauduin is te bereiken onder telefoon en fax: 0039 - 0744 - 998 001 of via bauduinpjm@libero.it

TERUGGAAF ENERGIEBELASTING

Vóór 2001 bestond er voor iedere huisaansluiting een vrijstelling van energiebelasting van 800 m³ gas per jaar. Panden met één centrale gasmeter, waarop meerdere woningen waren aangesloten, genoten een vrijstel-

ling van zoveel x 800 m³ als er woningen waren. In een dergelijke situatie worden de kosten van gasverbruik meestal als servicekosten of via tussenmeters door de verhuurder (het hofje) met de huurders verrekend. Met ingang van het jaar 2001 is deze regeling gewijzigd. De teruggaaf van energiebelasting vindt niet meer plaats via de gasrekening, maar via de elektriciteitsrekening. De nieuwe regeling houdt in dat op de elektriciteitsnota van elke huisaansluiting maandelijks een bedrag van f 26,- (€ 11,80) of op jaarbasis f 312,- (€ 141,60) + btw in mindering wordt gebracht. Ook in dit geval kan het zijn dat het elektriciteitsverbruik van meerdere woningen wordt geregistreerd via één centrale meter en dat de kosten als servicekosten of via tussenmeters door de verhuurder met de huurders worden afgerekend. Gebleken is nu dat, als er sprake is van één centrale meter waarop meerdere woningen zijn aangesloten, er maar voor één woning energiebelasting in mindering is/wordt gebracht op de elektriciteitsrekening en dat men de vermindering voor de andere woningen zou kunnen mislopen. Het is echter mogelijk daarvoor een verzoek om teruggaaf van energiebelasting in te dienen bij het Team Energiepremies van de Belastingdienst te Emmen onder overlegging van diverse gegevens, zoals kopieën van energienota's, een kopie van de aanslag OZB waaruit blijkt dat er meerdere woningen in eigendom zijn, een verklaring dat men geen aftrek van btw heeft, enzovoort.

Als deze situatie bij uw hofje van toepassing is, kan onze penningmeester, de heer C.S. Hoekema, u daarover desgewenst verder informeren.

HAARLEMSE HOFJES IN BEELD

Op zondag 17 maart werd in Haarlem een tentoonstelling geopend van schilderijen van alle Haarlemse hofjes, geschilderd door de oud-regentes van het Frans Loenen Hofje, Mary Dijkstra. Afbeeldingen van alle schilderijen werden gebundeld en voorzien van historische en anekdotische teksten. Zo ontstond het kleine (12x16 cm) gezellig ogende boekje: Haarlemse Hofjes in beeld.

De hofjes zijn op een zeer aantrekkelijke manier geschilderd. Qua stijl zou je Mary onder de Naïeven kunnen scharen. Zij plaatst menselijke figuurtjes in haar schilderijen zoals je dat altijd bij de Naïeven ziet. En net als bij hen zijn haar stukken heel kleurig en vrolijk. Wel zijn ze natuurgetrouw, de perspectieven kloppen. Voorzien van een uitklapbare plattegrond van de stad vormt het een ideaal gidsje voor een Haarlemse Hofwandeling.

Het is voor € 8,- te koop bij de Haarlemse VVV en bij de schilderes zelf (tel. 023 - 531 38 19).

